

# REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Bereșana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Boșșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chiorana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgeșana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Induștria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlăgnea”, „Agricola”, însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedoara.

Prețul de prenumărare:  
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR  
IOAN I. LAPĂDATU.

Taxa pentru inserțiuni:  
de spațiul unui cm<sup>2</sup> câte 10 fileri.

Anul IX.

Sibiu, 21 Aprilie 1907.

Nr. 16.

## La chestiunea „Centralei tovarășilor”.

În articolul „O propunere”, publicat în fruntea numărului nostru ultim, d-nul Vasile C. Osvadă, acest însuflețit și neobosit propagator al ideii tovarășilor sătești în sinul poporului nostru, a recomandat în atențiunea „Asociațiunii” și băncilor noastre o idee, peste care nu numai că nu putem trece la ordinea zilei cum fac celelalte organe de publicitate ale noastre, ci pe care din contră ne simțim chiar datori a o pune în discuțiune în coloanele revistei noastre, cu dorința ca cât mai mulți să se pronunțe asupra ei.

Este un adevăr incontestabil, că condus de dorința firească de a-și îmbunătăți soarta și animat și de stăruitoarea propagandă a „Tovărășiei” de sub redacțiia dlui Osvadă, în timpul din urmă poporul nostru țaran a început a se interesa tot mai mult de tovarășii sătești și a se pătrunde de folosul și rostul acestor instituțiuni.

Institutele noastre de bani, cari în trecutul nu tocmai îndepărtat erau față de tovarășii încă aproape de tot indiferente, au început în unele ținuturi ele însele a iniția și sprijini înființarea de astfel de așezăminte, menite a le deveni „bune tovarășe” în împlinirea înaltei chemări, ce au, ca ocrotitoare a poporului nostru în trebuințele sale de credit și propagatoare a spiritului de cruțare în mijlocul lui.

„Asociațiunea” cu despărțămintele sale și organele noastre de presă, în fine, încă și-au dat întreg sprijinul lor moral mișcării tovarășilor sătești, încât de fapt o nouă eră pare a-și fi luat începutul în viața și dezvoltarea noastră economică-financiară.

Cu toate acestea, după modesta mea părere, mișcarea pentru tovarășii încă n'a ajuns a fi atât de generală și de intensivă în mijlocul poporului nostru, încât să reclame deja o conducere centrală și o acțiune în stil atât de mare cum le contemplează d-nul Osvadă. Pentru acestea terenul ar trebui să fie mult mai bine pregătit, decum este de prezent, când ne lipsesc încă aproape orice date sigure, cari să ne orienteze asupra numărului însoțirilor noastre sătești, răs-

pândite în diferitele ținuturi și asupra rezultatului, moral și material, cu care ele operează în mijlocul poporului, — lucruri cari cred că nu trebuie trecute cu vederea, când se tractează de crearea unei mari centrale a tovarășilor.

Numai dupăce tovarășii economice de prin satele noastre se vor fi înmulțit în mod spontan, fără nici o influență externă, la un număr mai respectabil, și experiența va fi dovedit pe deplin puterea lor de viață, ne vom putea ocupa în mod mai serios cu ideea de a le pune sub conducerea și îndrumarea unei tovarășii centrale, căreia însă nu „Asociațiunea” va fi chemată a-i da ființă la timpul său, ci alți factori.

Ideea în care culminează propunerea domnului Osvadă, ca înșăș „Asociațiunea” să alcătuiască cu o parte însemnată a fondurilor sale și ale „Societății pentru fond de teatru” „Centrala tovarășilor sătești”, încredințând conducerea aceleia comitetului ei central, — o țin de nerealizabilă; pentrucă deși admit, împreună cu d-nul Osvadă, că în modul acesta „Asociațiunea” ar afla mai ușor intrare la inima poporului și ar fi mai înțeleasă și îndrăgită, totuș, cred, că este neadmissibil, ca prima noastră instituție culturală să-și plaseze fie și numai ca „garanție formală” o parte atât de însemnată a averii sale în o întreprindere comercială, cum ar fi „Centrala” proiectată.

Tot ce s'a putut și se poate cere în direcțiia aceasta dela „Asociațiune” este sprijinul ei moral; să continue și în viitor, prin prelegeri, prin foaia „Țara noastră” și eventual prin editarea de scrieri populare acomodată, a propagă în sinul poporului nostru ideea tovarășilor economice și cel mult, când alți factori, cărora oarecumva în mod natural le incumbă datoria a lua în mână conducerea însoțirilor sătești, mai târziu vor alcătui „Centrala tovarășilor”, — să subscrie și „Asociațiunea” un număr oarecare de cote — dacă trebuința va cere și se va apela la sprijinul ei bănesc.

Acești „alți factori”, chemați cândva a întemeia „Centrala” în favorul căreia pledează d-nul Osvadă în propunerea sa, nu pot fi decât înșăș institutele noastre de bani, prin reuniunea lor „Solidaritatea” ce este tocmai pe cale a se înființa și în cadrul căreia

ideea „Centralei tovărășilor sătești“ cred că va fi realizabilă la timpul său mai ușor și în condițiunile cele mai priincioase scopului urmărit. Că la aceasta acțiune vor trebui să-și dea concursul și micile însoțiri sătești este de sine înțeles.

Dar și până la întemeierea „Solidarității“ și prin aceasta a „Centralei tovărășilor“, cele mai mari dintre număratoarele noastre societăți pe acții, cari au un cerc de activitate mai extins și dispun și de puteri intelectuale și materiale suficiente, vor putea lua asupra lor rolul de centrale a însoțirilor sătești din ținutul lor, împlinind toate acele agende, cari, dacă ar exista deja, ar reveni Centralei. Să înființeze tovărășii economice în satele unde sunt date condițiunile pentru ele și dorința și interesele poporului reclamă aceasta, să dea întreg sprijinul lor la stabilirea statutelor și înregistrarea firmei novelor însoțiri, iar pe cele deja în ființă să le controleze în activitatea și administrația lor și să le alimenteze cu creditul necesar — tot lucruri cari s'ar putea face deocamdată cu mijloacele disponibile la băncile noastre și fără a lega în o nouă întreprindere nouă capitaluri, ab ovo cu altă mențiune, decât a fi plasate în o însoțire comercială; iar rezultatul ar fi aproape același, ce s'ar ajunge cu „Centrala tovărășilor sătești“ excepționând firește asigurarea vitelor, o chestiune importantă și grea de rezolvat, care chiar și în cadrul „Centralei“ proiectate de domnul Osvadă, înainte de a se inactiva, ar trebui temeinic studiată și chibzuită.

Aceasta este în liniamente generale părerea mea asupra ideii puse în discuțiune în articolul „O propunere“, care tractând o chestiune în adevăr, pe cât de importantă, pe atât de grea de rezolvat, ar fi de dorit să fie discutată de cât mai mulți mânători ai condeiului, ca astfel să ajungă a fi lămurită cât mai bine și din toate punctele de vedere.

C. Popp.

## „Ardeleana“.

— Răspuns ziarului „Lupta“. —

(Continuare).

Foarte curios este și modul cum dl Mihaiu critică rentabilitatea împrumutului acordat întreprinderii. Dânsul zice:

„Problema asta nu o va putea pricepe nici un financiar cuminte. Banca arată după sistemul electric un venit de  $6\frac{3}{4}\%$ . Dar în bilanț nu se vede nicăierea nici o amortizare rubricată, afară de aceea a hotelului. În o atare întreprindere unde capitalul fix se uzează de regulă în 10—15 ani e o anuitate de amortizare necesară, căci capitalul fix epuizat nu se substituie de sine, ci trebuie ori prin bancă ori prin proprietar înlocuit. Amortizarea asta întrelăsată adumbrește întreg cont-curentul uzinei electrice cu o bănuială mare, așa încât dacă am socoti o amortizare numai de 5 la sută, atunci nu ar mai rămânea ca venit net decât numai  $1\frac{3}{4}\%$  s. m. d.“.

În adevăr nici un financiar cuminte nu va putea pricepe problema în felul cum a pus-o dl Mihaiu. Și

nici un financiar cuminte nu va căuta — cum caută dl Mihaiu — amortizări pentru întreprindere în bilanțul băncii — amortizări pe cari spre marea sa mirare nu le găsește. Firește pentru că banca în bilanțul său nu poate arăta alta decât pretenziunea sa față de întreprindere. Amortizări pentru întreprindere se caută și se pot vedea numai în bilanțul întreprinderii, ceea ce dacă dl Mihaiu știă, de bunăsamă că eră mai precaut și nu cădea în greșala de a căuta unde și ce nu se poate găsi

Și mai nostimă e însă socoteala ce o face d-nul Mihaiu relativ la rentabilitatea împrumutului dat întreprinderii. Socoteala zice: banca arată după sistemul său electric  $6\frac{3}{4}\%$ , trebuia amortizat însă  $5\%$ , ceea ce — negăsindu-se în bilanț nici o amortizare — nu s'a făcut. O face deci dânsul constatând pur și simplu că venitul propriu zis este numai de  $1\frac{3}{4}\%$ .

Cu astfel de socoteli ușor am da gata pe toți creditorii din lume. Căci iată de pildă să presupunem că cineva are o întreprindere în valoare de 100,000 cor., dintre cari 25,000 cor. i-le-a creditat d-nul Mihaiu pentru o dobândă fixă de  $6\%$  plus o parte din venitul curat al întreprinderii. Respectivul își face socoteala la finea anului și află că a produs un venit de 10,000 cor. Își mai aduce aminte însă că trebuie să mai facă și o amortizare de  $5\%$ , prin care venitul i-se reduce la 5,000 cor. Întreprinzătorul nostru cunoscând principiile financiare ale creditorului său se duce și-i spune: d-ta aveai să capeți dela mine  $6\%$  după suma ce-ți dătoresc. Considerând însă că am făcut o amortizare de  $5\%$  care te privește și pe d-ta, îți mai dau numai  $1\%$ , adică numai 250 cor. în loc de 1.500 cor. Stăi, nene, ar zice atunci d-nul Mihaiu, amortizarea te privește numai pe d-ta, mie ai să-mi dai dobânda banilor creditați plus partea ce-mi compete din venitul curat. Mare deosebire domnilor! Vedeți așa stă lucrul și cu „Ardeleana“ și nicidecât cum îl prezintă dl Mihaiu. Venitul arătat în bilanțul băncii deci e cât se poate de real. După el nu se ascunde nici un fel de lacune și și institutul — pe lângă garanțiile ce am arătat că le are — nu va suferi niciodată nici cea mai mică pierdere.

O altă socoteală interesantă ce o face dl Mihaiu este cea a pierderilor închipuite ce zice că ar fi suferit institutul prin creditul dat întreprinderii. O socoteală mai tot așa de exactă și reală ca cea ce a făcut-o relativ la hotelul central. Deși odată arată că rentabilitatea creditului din chestiune e numai de  $1\frac{3}{4}\%$ , totuș la socoteala aceasta condeie un venit de  $4\%$ . Dar deoarece banii aceștia ar fi putut fi împrumutați pe cambii cu  $8\%$  — continuă dl Mihaiu — s'a pierdut  $4\%$ , ceea ce dela o sumă de 466.000 cor. pe 7 ani face aproximativ 100—150,000 coroane.

Va fi făcând aproximativ, zicem și noi, dar numai:

dacă rentabilitatea creditului din pricină ar fi fost  $4\%$  și nu între 6—7%,

dacă dobânda bruto de  $8\%$  la împrumuturi cambiale ar fi și neto tot  $8\%$ ,

dacă creditul acordat întreprinderii ar fi fost totdeauna 466,000 și nu mai puțin, și

dacă ar fi 7 și nu 6 ani de când s'a dat acest credit.

Astfel dacă pe lângă socoteala foarte aproximativă a dlui Mihaiu am mai lua în considerare și pe toți acești „dacă“, am vedea că deficitele de sute de mii puse atât de ușor pe hârtie de dl Mihaiu se reduc la nimic. Ba oamenii serioși și nepreocupați vor trebui

să constate că creditul acordat întreprinderii, între împrejurările concurenței de azi, a fost și este rentabil, sigur și bine plasat.

(Va urma).

## Extinderea favorurilor de competență la conversiuni.

Deciziunea amintită în numărul nostru precedent, prin care, cu modificarea deciziunii Nr. 18:1900, favorurile de timbre și competență în caz de conversiune s'au extins și asupra cambiilor și actelor de asigurare intabulate. S'a adus în ședința dela 15 Martie a. c. a judecătoriei administrative sub Nr. XXIX. Iată textul acestei deciziuni importante și de interes general:

Judecătoria administrativă r. u. schimbă punctul b) al deciziunii Nr. 18:1900 și enunță, că favorurile de timbre și competențe prevăzute în artic. de lege LXX:1881 se pot aplica și în cazurile acelea, când obiectul conversiunii îl formează o pretenziune cambială asigurată prin ipotecă sau o altă pretenziune intabulată pe baza unui act de asigurare, dar numai dacă:

1. împrumutul cel nou se ridică pe baza unei obligațiuni intabulate (adecă ca împrumut ipotecar).
2. pretenziunea veche s'a intabulat la timpul său pe baza unei declarații de intabulare a debitorului.

Motive: Atât din motivarea art. de lege LXX:1881, cât și din raportul comisiei financiare a parlamentului referitoare la aceasta, rezultă, că intențiunea lămurită a acestei legi este, de a înlezni conversiunea datorilor intabulate, în împrumuturi ipotecare mai ieftine.

La operațiile de împrumut contemplate de acest articol de lege stau față în față, natural, două împrumuturi: cel vechi și cel nou. Legea peste tot nu dispune, că împrumutul vechi pe ce fel de document trebuie să se bazeze, din care cauză acordarea favorurilor de timbre și competențe prevăzute în lege nu poate fi legată de condițiunea, ca împrumutul vechi să fie pe obligațiune și intabularea să se fi făcut pe baza acesteia.

De aici urmează în mod evident, că conform intențiunii legii, pretenziunile de împrumut intabulate pe baza unor cambii ori acte de asigurare, încă nu pot fi excluse dela favorurile de timbre și competențe, pentru că acestea încă sunt împrumuturi și încă împrumuturi asigurate și prin ipotecă, deci nu este motiv de a le tracta, la aplicarea art. de lege LXX:1881 altcum, decât împrumuturile ipotecare intabulate pe baza unor obligațiuni.

Natural, că și aci se cere, pentru obținerea favorurilor de timbre și competențe, justificarea sumei capitalului restant pe timpul conversiunii și a dobânzilor și accesoriilor plătite, pentru a se constata dacă acelea corespund condițiilor prevăzute în lege.

Dacă împrumutul nou nu se ridică și intabularea nu se face pe baza unei obligațiuni, ci d. ex. pe baza unei cambii ori a unui act de asigurare, atunci favorurile de timbru și competență n'au loc. ☩

## REVISTA FINANCIARĂ.

### Situațiunea.

Sibiu, 17 Aprilie 1907.

Situațiunea pieței internaționale de bani se ameliorează pe fiecare zi. Discontul privat în London este de câteva zile foarte scăzut, așa încât se menține cu multă încredere știrea, că directoriul băncii engleze în ședința de azi va reduce etalonul încă cu  $\frac{1}{2}\%$ , la 4 procente. Singura împrejurare, care mai cauzează îngrijiri este datorita la banca Francei. Foarte probabil că în urma discontului redus în London banca Francei nu va mai fi dispusă a prelungi portfelul englez, și atunci cantități mari de aur ar trebui expedate în Franca. De altcum stockul metalic al băncii engleze s'a întărit în măsură însemnată.

În Berlin încă tot nu s'a clarificat deplin situația. Împrumutul nou prusian și german în bonuri de tezaur cu 4% de 400 milioane mărci a fost preluat de sindicat cu 98%, și se va oferi spre subscriere publicului în 25 crt. pe cursul de 99. Se zice că o parte însemnată va fi plasată în străinătate și va fi cotelă la bursa din Paris. Situația băncii imperiale germane încă s'a îmbunătățit esențial. În săptămâna ultimă mai eră banca imp. numai cu 10 mil. mărci în contribuțiune iar acum a scos cu totul din circulațiune biletele supuse la dare. De aceea se așteaptă și în Berlin reducerea etalonului dela 6 la 5 procente.

Pe piața internă a crescut cererea mai ales din cauza dividendelor la societățile pe acții și a pregătirilor ce se fac pentru cupoanele de 1 Maiu. Oferta fiind mică a crescut discontul privat. Cu toate acestea sumarul săptămânal al băncii austro-ungare se prezintă foarte favorabil. —n).

## SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Berzovia“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Jidovin. Adunarea generală a acestui institut a avut loc la 5 Martie 1907 sub prezidiul dlui Alexandru Ogârlaci, fiind notar dl Iosif Șest, iar verificători ai procesului verbal domnii Achim Cioca și George Șest. Prezenți au fost 27 acționari, reprezentând 780 acțiuni cu 231 voturi.

Profitul net de K 8,116.62 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 5,600.—. Fondului de rezervă K 811.62. La dispoziția direcțiunii pentru amortizarea dubioaselor K 1,683.—. Profit transpus pe anul 1907 K 22.—.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 4 de cupon și se plătește cu începere dela 1 Maiu 1907.

„Bistrițiana“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Bistrița, și-a ținut adunarea generală la 14 Martie 1907 sub prezidiul d-nului Dr. Alexandru Pop, fiind notar dl George Curtean, iar verificători ai procesului verbal domnii Gerasim Domide, Dr. Victor Onișor și Dumitru Roman. Prezenți au fost 18 acționari, reprezentând 233 acțiuni cu 208 voturi.

Profitul net de K 25,606.94 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 8,000.—. Fondului special de rezervă K 8,000.—. Scopuri filantropice-culturale K 3,506.94. Fondului de penziuni K 5,200.—. Remunrațiuni K 900.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: a) ca adaus la fondul pentru

scopuri filantropice K 1.000.—; b) la dispoziția direcției K 529.74. Gimnaziul din Brad K 200.— Funcționarilor adaus de scumpete K 1,270.—. Mesei studenților din Cluj K 20.—. Bisericii gr.-or. din Bistrița K 100.—. Școlii gr.-cat. din Arcalia (pentru rechizite) K 46.20. Școlii greco-cat. din Șumfalău (pentru rechizite) K 10.—. Școlii gr.-or. din Blaj-fălăul-sup. K 10.—. Școlii civile de băieți din Bistrița K 20.—. Studentului Ioan Vlad din Budapesta K 10.—. Surdo-muților din Ungvár, Timișoara și Dobrițin câte K 2 K 6.—. Reuniunii pompierilor din Bistrița K 20.—. Mesei stud. din Năsăud K 100.—. Malinaș Vasile K 20.—. Catechetului gr.-catolic din Bistrița K 100.—. George Isaiu (stipendiu pentru un băiat al său) K 25.—. Pentru edificarea casei parohiale din Clujocna K 20.—.

Dividenda s'a fixat cu 10% = K 20 de cupon și se plătește imediat după adunarea generală.

În direcțiune s'a ales domnul Manu Macedon.

\*

**„Brașoveana“**, reuniune de păstrare și împrumut în Brașov este firma sub care s'a fondat în Brașov o asociațiune cu scop de a înlezni poporațiunii din Brașov și jur procurarea și depunerea de bani. Ea și-a ținut adunarea generală de constituire la 14 crt. sub prezidiul dlui Vas. Voina, alegându-se direcțiunea în persoanele dlor: G. Chelariu, N. Cioc, N. Colacea, Dr. Eugen Mețianu, G. Navrea, C. Popoviciu, Dr. Sterie Stinghe, Vas. Voina și Ars. Vlaicu. Comitetul de supraveghiere a fost compus din d-nii: D. Căpățina, A. Ciorța, N. P. Stinghe, Dr. Al. Străvoiu și N. Sulică. Cassar al noiei asociațiuni va fi dl Vasile Literat, iar contabil dl Romul Dogariu. Capitalul societar se compune din cote a K 50 plătibile în rate săptămânale a K 1.

\*

**„Economul“**, institut de credit și economii, soc. pe acți în Cluj, și-a ținut adunarea generală la 16 Martie 1907 sub prezidiul dlui Dr. Izidor Marcu din Blaj, fiind notari domnii Nicolae Căciulă și Leontin Pușcariu, iar verificători ai procesului verbal domnii George Farago, Dr. Victor Poruțiu și Vasile Pop. Prezenți au fost 30 acționari, reprezentând 1068 acțiuni cu 614 voturi.

Profitul net de K 42,902.25 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 16,000.—. Fondului de rezervă K 6,580.45. Scopuri filantropice-culturale K 3,290.23. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 5,593.38. Tantieme funcț. K 4,409.25. Fondului special de rezervă K 3,883.83. Fondului de penziuni K 1,645.11. Dotarea serviciului informator K 1,500.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice culturale s'a împărțit cum urmează: Fondului pentru zidirea bisericii gr.-cat. din Cluj K 658.05. Pentru susținerea școlii gr.-cat. române din Cluj K 1,000.—. Despărțământului Cluj al „Asociațiunii“ K 300.—. Mesei studenților academici din Cluj K 700.—. Taxa de membru fondator la gimnaziul din Brad K 200.—. Școlii române greco-ort. din Someșfalău K 200.—. Pentru zidirea casei parohiale din Cojocna K 100.—. Pentru atelierul industrial al Reuniunii femeilor din comitatul Hunedoarei K 50.—. La dispoziția direcției K 82.18.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8 de cupon și se plătește cu începere dela 16 Martie 1907.

În direcțiune s'au ales domnii: Ioan Nestor de Dezmir și Dr. Coriolan Pap.

\*

**„Industria“**, bancă industrial-economică, soc. pe acți în Deva și-a ținut adunarea generală la 20 Februarie 1907 sub prezidiul dlui Vasile Domșa, fiind notar dl Nicolae Olariu, iar verificători ai procesului verbal d-nii Samuil Jurj, Szatmáry Norbert, George Guga și Nicolae Topor. Prezenți au fost 44 acționari, reprezentând 739 acțiuni cu 709 voturi.

Profitul net de K 3,937.13 s'a distribuit astfel: Fondului de rezervă K 2,000.—. 5% acționarilor după solviri K 1,797.30. Fondului special de rezervă K 100.—. Fondului de siguranță K 39.83.

În direcțiune s'au ales domnii: Dimitrie Maniu, Avram Saban, Deva, Petru Svoboda, Artem Balaș, Petru Diniș I. Nicolae, George Guga, Dionisie Mateeș, August A. Nicoară, Szatmáry Norbert, Nicolae Troancă, Petru Asleu, Samuil Jurj, George Szentivány și Nicolae Olariu.

În comitetul de supraveghiere s'au ales domnii: Dr. August Dragici, Buda Béla, Dr. Ioan Damian, Serafim Olariu și Iuliu Putici.

\*

**„Mercur“**, societate acționară de împrumut și păstrare în Năsăud. Bilanțul acestui institut pe 1906 prezintă în comparație cu bilanțul anului de gestiune precedent următoarele schimbări mai esențiale: la totalul activelor în sumă de K 732,548 o creștere de K 57,019; asemenea creșteri la Împrum. ipotecare dela K 95,433 la K 150,987, la Cred. camb. cu acop. ipotec. dela K 72,866 la K 76,090 și la Împrum. pe efecte cu K 12,528 la K 16,148. Din contră reduceri prezintă: Escontul dela K 459,247 la K 443,595 și Creditele personale dela K 20,656 la K 19,808. Dintre pasive s'au sporit în mod considerabil Depozitele spre fructificare cu K 106,635 la K 464,144, în urma cărei împrumutări Reescontul s'a redus cu K 86,944 la neînsemnata sumă de K 19,279. Creșteri mai remarcăm la Cont-curent dela K 38,878 la K 63,917 iar Rezervele de K 46,947 sunt mai mari decât în 1905 cu circa K 14,100. Venitul brut a fost de K 78,117 (în 1905 K 72,079) iar profitul curat de K 20,782 arată față de 1905 o reducere de K 5,525. Revirementul total al anului 1906 s'a cifrat cu K 6,550,549, arătând față de 1905 o creștere de K 174,549.

Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 24 Februarie 1907 sub prezidiul dlui Iulian Marțian, fiind notar dl Emil Țișca, iar verificători ai procesului verbal d-nii Dr. Simion Pop și Clement Grivasse. Au fost prezenți 33 acționari, reprezentând 306 acțiuni cu 282 voturi.

Profitul net de K 20,782.82 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 8,000.—. Fondului de rezervă K 9,914.—. Scopuri filantropice-culturale K 589.62. Fondului special pentru eventualele pierderi K 138.50. Fondului de penziune al funcționarilor K 2,140.70.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Fondului pentru scopuri filantropice K 100.—. Mesei stud., Năsăud K 200.—. Premii școlarelor dela normale (Năsăud și jur) K 50.—. Copiilor săraci (pentru procurare de haine) K 50.—. Mesei studenților, Cluj K 50.—. Bisericii din Poeni (ajutor de edificare) K 50.—. Fondului săracilor din Năsăud K 15.—. Fondului de vite din Năsăud K 15.—. Incendiatorilor din Cămpeni K 20.—. Fondului clopotelor din Năsăud K 10.—. Incendiatorului din Mititei-Roș K 10.—. Incendiatorului Haban din Nimigea-românească K 5.—. La dispoziția directorului K 14.62.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 16 de cupon și se plătește cu începere dela 15 Martie 1907.

În comitetul de supraveghiere au fost aleși d-nii: Anton Hangia, Macedon Linul, Ioan Păcurariu, Teodor Simon și Emil Ștefănuțiu. \*

„**Mielul**“, *casă de împrumut și păstrare, soc. pe acții în Poiana* și-a încheiat bilanțul pe 1906, al XV-lea an de gestiune, cu active de K 721.385 cu circa K 126.500 mai mari decât în 1905, anume au crescut Escontul cu K 34.009 la K 112.020 și Creditele de Cont-Curent dela K 237.315 la K 349.562. Din contră s'au redus Împrumuturile hipotecare cu K 6.434 la K 125.574 și Împrum. pe obligațiuni cu cavenți dela K 117.611 la K 115.101. Dintre pasive Depozitele spre fructificare arată o creștere considerabilă de K 118.700 la K 618.099 și Rezervele dela K 22.926 la K 34.076. Venitul brut de K 43.444 este mai mare decât în 1905 cu circa K 7.400, iar profitul net realizat se cifrează cu K 10.607 (+ față de 1905 de K 559). Circulația totală a casei a fost în 1906 de K 1.644.954 cu K 324.908 mai puțin decât în 1905.

Adunarea generală și-a ținut-o acest institut la 3 Martie 1907 sub prezidiul d-nului Ilie Dobrota, fiind notar dl Ilie Georgescu, iar verificători ai procesului verbal d-nii Ioan Oprean și Nicolae Prodan. Prezenți au fost 29 acționari, reprezentând 220 acțiuni cu 196 voturi.

Profitul net de K 10.607·22 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 5.000—. Fondului de rezervă K 3.881·32. Scopuri filantropice-culturale K 700—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 810·72. Tantiemă statutară funcționarilor K 162·14. Organului economic K 53·04.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Pentru gimnaziul din Brad K 200. Fondului de zidire al bisericii din Poiana, a VI-a cotă K 200. Pentru masa studenților din Brașov K 20. Bisericii gr.-or. din Boz K 20. La dispoziția direcțiunii restul de K 260.

Dividenda s'a fixat cu 10% = K 10 de cupon și se plătește cu începere dela 4 Martie a. c.

În direcțiune s'au ales d-nii: Ioan Prodan, Ioan P. Bozdog și Dumitru Oprean. \*

„**Murășana**“, *institut de credit și economii, soc. pe acții în Reghinul-săseșc*. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 11 Martie 1907 sub prezidiul dlui Galațion Șagău, fiind notar dl Sever Barbu, iar verificători ai procesului verbal domnii Dr. Alexandru Ceușian și Petru Ciobotar. Prezenți au fost 9 (!) acționari, reprezentând 1003 acțiuni cu 670 voturi.

Profitul net de K 24.872·59 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 16.000—. Fondului de rezervă K 2.077·14. Scopuri filantropice-culturale K 822·98. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 1.760—. Tantiemă funcț. K 1.454·92. Fondului de penziuni K 1.633·19. Fondului delegațiunii băncilor K 124·36.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a alăturat conform uzului de până acum la fondul filantropic al institutului și după împrejurări se vor da ajutoare în decursul anului incendițiilor, nenorocițiilor, școalelor și bisericilor lipsite.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8 de cupon și se plătește cu începere dela 1 Aprilie n.

În direcțiune s'au ales d-nii: Dr. Alexandru Ceușian pe 5 ani și Leo Popescu pe un an, iar în comitetul de supraveghiere s'au ales membru ordinar dl: Dr. Teodor Popescu pe doi ani, suplent dl: Grigoriu Boca pe doi ani. \*

„**Oraviciana**“, *societate pe acții în Oravița* și-a ținut adunarea generală la 14 Martie 1907 sub prezidiul dlui director-președinte Ilie Trăilă, fiind notar dl Ioan Perian, iar verificători ai procesului verbal d-nii Alexandru P. Popoviciu și Dr. George Anca. Prezenți au fost 57 acționari, reprezentând 1353 acțiuni cu 867 voturi.

Profitul net de K 75.402·48 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 44.000—. Fondului de rezervă K 14.617·70. Fondului filantropic-cultural K 5.000—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 5.748·29. Tantiemă directorului exec. K 1.437·07. Tantiemă funcționarilor K 958·04. Fondului de rezervă disponibil K 966—. Fondului de penziune K 2.000—. Fondului pentru amortizarea edificiului K 675·38.

Din Fondul filantropic-cultural în decursul anului 1906 s'a distribuit pentru scopuri culturale și filantropice K 2.970·41

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8 de cupon și se plătește cu începere dela 15 Martie 1907. \*

„**Plugarul**“, *institut de credit și economii, soc. pe acții în Săcădate* și-a încheiat bilanțul pe 1906 cu un profit curat de K 3.487 (în 1905 K 3.531) și cu active totale de K 157.388 mai mari decât în 1905 cu circa K 30.400, care creștere provine din creșterea Escontului cu circa K 29.100 la K 149.630. Dintre pasive s'au sporit Rezervele cu K 1.500 la K 3.600 și Depozitele spre fructificare dela K 75.969 la K 110.911. Reescontul din contră s'a redus dela K 23.600 la K 17.050. Venitul brut al anului 1906 s'a urcat la K 10.602 față de K 9.333 în 1905.

Adunarea generală s'a ținut la 10 Martie 1907 sub prezidiul dlui Constantin Prie, fiind notar d-nul Toma Măhăra, iar verificători ai procesului verbal d-nii Nicolae Cruța și Ilie Stanciu. Prezenți au fost 20 acționari, reprezentând 95 acțiuni cu 95 voturi.

Profitul net de K 3.487·05 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 1.600—. Fondului de rezervă K 1.400—. Scopuri filantropice-culturale K 100—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 198·96. Tantieme funcționarilor K 24·87. Transpus în venitul anului 1907 K 163·22.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Gimnaziului din Brad s'a votat suma de K 200, plătită în 4 rate.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8 de cupon și se plătește cu începere dela ziua adunării generale. \*

„**Poporul**“, *institut de credit și de economii, soc. pe acții în Lugoj* și-a ținut adunarea generală la 4 Martie 1907 sub prezidiul dlui Ioan Boroș, fiind notar dl Romul Dimboiu, iar verificători ai procesului verbal d-nii Dr. Daniil Fireza, Matei Binder și Cornel Jucu. Prezenți au fost 29 acționari, reprezentând 1.287 acțiuni cu 502 voturi.

Profitul net de K 30.568·28 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 13.200—. Fondului de rezervă K 14.196·68. Scopuri filantropice-culturale K 236·37. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 1.565·46. Tantiemă directorului executiv K 587·05. Tantiemă funcționarilor K 782·73.

Dividenda s'a fixat cu 6% = K 6 de cupon și se plătește imediat după adunarea generală.

În direcțiune s'au ales d-nii: Ioan Boroș, G. Popoviciu, Avel Boier, Dr. St. Erdélyi (Orăștie, Demetriu Grecu (Silha), N. Nestor, V. Poruțiu (Oravița), Ioan Țiucu, G. Trăilă (Timișoara) și Dr. Aurel Vălean.

În comitetul de supraveghiere s'au ales domnii:

Dr. Daniil Fireza, secretar episcopesc și Coriolan Jucu, contabilul băncii „Lugosi Népbank”, ambii din Lugoj, în locul membrilor cari au trecut în direcțiune, cu mandat pe anul 1907.

„Sălăgiana”, institut de credit și economii, soc. pe acții în Jibou, și-a ținut adunarea generală la 9 Martie 1907 sub prezidiul dlui George Pop de Băsești, fiind notari d-nii Emeric Pop și Iosif Orga, iar verificători ai procesului verbal domnii Florian Cocian și Mihaiu Pop. Au participat 25 acționari, reprezentând 796 acțiuni cu 383 voturi.

Profitul net de K 28,310.13 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 14,000.—. Fondului de rezervă K 7,662.02. Scopuri filantropice-culturale K 586.20. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 2,746.50. Tantiemă directorului executiv K 366.20. Tantiemă oficialilor K 549.30. Fondului de penziuni K 1,749.30. Bisericii din Jibou K 352.20. Remunerațiuni K 90.—. La dispoziția direcțiunii K 208.41.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Bisericii din Zălău K 100.—. Bisericii din Chend K 66.20. Gimnaziului din Brad K 50.—. Mesei studenților din Cluj K 50.—. Școlii din Sülelmed K 50.—. Școlii din Bârsa K 50.—. Despărțământului „Asociațiunii” K 40.—. Atelierului industrial din Orăștie K 50.—. La 3 economi pentru vizitarea expoziției din București K 100.— Societății pentru ajutorarea robilor din comitat K 30.—.

Dividenda s'a fixat cu 7% = K 7 de cupon și se plătește cu începere dela 10 Martie n.

În direcțiune s'au ales domnii: George Pop de Băsești, Andreiu Cosma, Vasiliu Mica, Mihaiu Pop și Teofil Dragomir, iar în comitetul de supraveghiere în locul alor 2 membrii aleși în direcțiune, s'au ales d-nii Dr. Alexandru Geție și Simion Meciu.

„Sătmăreana”, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Seini. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 26 Februarie 1907 sub prezidiul dlui George Pop de Băsești, fiind notari d-nii George Achim și Samuil Urian. Prezenți au fost 27 acționari, reprezentând 264 acțiuni cu 171 Voturi.

Profitul net de K 29,354.86 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 12,000.—. Fondului de rezervă K 13,838.72. Scopuri filantropice-culturale K 1,387.10. Fondului de penziuni al funcționarilor K 2,129.04.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Fondului cultural al institutului K 530.—. „Asociațiunii” în fondul băncilor K 100.—. Agenturei din Seini a „Asociațiunii” K 50.—. Corului vocal din Ardușat K 40.—. Pentru vestminte la școlari săraci K 30.—. Văduvei Mihaeasă Chirithi ajutor K 50.—. Emil Man, jurist, ajutor K 100.—. Longin și Victor Cionca, școlari, ajutor K 40.—. La dispozițiunea direcțiunii K 447.10.

Dividenda s'a fixat cu 6% = K 12 de cupon și se plătește cu începere dela 27 Februarie 1907.

În direcțiune s'au ales d-nii Alexandru Stan și George Achim (realeși) pe 5 ani, George Stanciu, preot și proprietar în Botiz pe 1 an, iar în comitetul de supraveghiere s'a ales domnul Dr. Florian Stan, canonic de Orade.

## CRONICA.

**Posturi vacante.** „Păstorul” din Timișoara publică concurs pentru ocuparea postului de *prim-contabil*. dotat cu salariu anual de K 1700, bani de cuartier K 300 și tantiema statutară. Terminul de concurs este 29 Aprilie a. c.

„Sălăgiana” din Jibou publică concurs cu termen de 25 Aprilie a. c. pentru ocuparea unui post de *oficial*. Salariu începător K 1000, cu începere dela 1 Iulie a. c. K 1200.

„Târnavăna” din Sighișoara acceptează *imediat* un *practicant* cu salariu începător de K 720.

„Țibleșana” din *Caianul-mic* caută *contabil*; salariu anual K 1000 și tantiemele statutare. Terminul concursului este 25 Aprilie a. c.

La toate posturile acestea se cere absolvirea unei școli superioare sau academii de comerț.

**Adunări generale extraordinare** au convocat: „Grănițerul” din H.-Dobra pe 8 Maiu a. c., „Pursimonia” din Bran pe 9 Maiu a. c., și „Teiușana” din Teiuș pe 12 Maiu a. c., aceasta din urmă pentru schimbarea firmei conform sentinței tribunalului competent

**Noue întreprinderi românești.** În comuna Vad (comitatul Făgărașului) este pe cale a se înființa pe lângă institutul de bani existent acolo („Unirea”) o nouă întreprindere pe acții sub firma „Vădeana” pentru valorizarea produselor din comună și jur și construirea și a unei fabrici de țiglă și cărămidă. Capitalul societății este contemplat cu K 60,000.

O altă întreprindere este proiectată în Prigor (Banat) sub firma „Textilia”. tovărășie pentru țesătorii de pânză, cu capital de K 5000 în 200 cote a K 25.

## BIBLIOGRAFIE.

A apărut Nr. 4 din „Economia” (anul III), foaie economică ilustrată, ce apare în Caransebeș sub redacția magistrului silvanal Alexandru Diaconovich. Cuprinsul: Apărarea paserilor. Din albinărit: Fagurii. Cultura băgrinului. Cum să îngrijim primăvara sămănăturile de toamnă? Informațiuni: Pentru promovarea culturii pepenilor. Protejarea paserilor. Îmbunătățirea iziazurilor. Se scumpește vitriolul de aramă. Curs de viierit pentru învățători. Varietăți: Mănuși pentru împrăștierea îngrășemintelor artificiale. Un nutremânt bun pentru găini. Regule pentru clocit. Sămănăturile de mazere. Puii de găscă. Situația agricolă. Responsabilitatea păzitorilor de câmp. — Abonamentul pe an K 4, pe 1/2 an K 2.

## Sumar.

La chestiunea „Centralei tovărășiilor”. — „Ardeleana”. — Extinderea favorurilor de competență la conversiuni. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Berzovia”, „Bistrițana”, „Brașovana”, „Economul”, „Industria”, „Mercur”, „Mielul”, „Murășana”, „Oraviciana”, „Plugarul”, „Poporul”, „Sălăgiana”, „Sătmăreana”. — *Cronică*: Posturi vacante, Adunări generale extraordinare, Noue întreprinderi românești. — *Bibliografie*: „Economia”.





„**ȚIBLEȘANA**“, institut de credit în Caianul-mic.

### CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **contabil** dotat cu K 1000 salar și tantiemele statutare se publică concurs cu termenul de a se susține suplicele până la 25 Aprilie 1907.

Reflectanții au să dovedească absolvirea vreunei școale comerciale, praxă îndestulătoare pentru independența absolută în ale contabilității și că posed limba română și maghiară. Postul are să fie ocupat imediat după alegere.

Caianul-mic, la 9 Aprilie 1907.

Nr. 66 (2—2)

*Direcțiunea.*

„**PĂSTORUL**“, inst. de credit și econ. în Timișoara.

### CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **prim-contabil** dotat cu salar anual de K 1700, relut de quartir K 300 și tantiema statutară se publică concurs cu termenul de așternerea petițiilor la subscrisa direcțiune până încluziv la 29 Aprilie 1907.

Reflectanții au să dovedească cunoașterea limbei române, maghiare și germâne; absolvirea vreunei școale comerciale superioare sau a academiei comerciale, și praxa pentru lucrare independentă în ale contabilității. După serviciu neexcepționabil de un an de zile se pune în prospect definitivizarea.

Timișoara-Fabric, 12 Aprilie 1907.

Nr. 67 (1—1)

*Direcțiunea.*

„**CODREANA**“, institut de credit și econ. în Băsești.

### ANULARE.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Codreana“ din Băsești (Illyésfalva) în urma neplătirei pe baza §§-lor 169 și 170 din legea comercială, precum și în puterea §-lui 10 al. 2 din statute acțiunile semnate sub Nrii 56—59, 98, 102, 470—474, 993 și 994 le declară de anulate.

Dat din ședința plenară direcțională ținută în Băsești la 4 Februarie st. n. 1907.

Nr. 69 [1—1]

*Direcțiunea.*

„**TEIUȘANA**“, institut de credit și economii în Teiuș.

### CONVOCARE.

Avem onoare a Vă convoca la *adunarea generală extraordinară* a institutului de credit și economii „Teiușana“, care se va ține în Teiuș, la 12 Maiu 1907, la 3 oare d. a. în localul institutului.

Obiectele de pertractat sunt următoarele:

1. Schimbarea firmei în urma sentinței tribunalului din Alba-Iulia Nr. 928/1907 keresk.
2. Modificarea statutelor. Nr. 68 (1—1)  
Teiuș, la 18 Aprilie 1907.

Direcțiunea:

I. Br. Hodoșiu m. p.

Dr. I. Marciac m. p.

**Au apărut**

„**BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE**“

== Nr. 1. ==

### Studii de contabilitate

(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de

Ioan I. Lăpădatu,  
prof. de științe comerc.

== Nr. 2. ==

### Băncile Române

din

Transilvania și Ungaria

de

Constantin Popp,  
funcționar la Centrala „Albinei“, Sibiu.

== Nr. 3 și 4. ==

### Efectele publice

de

Ioan I. Lăpădatu,  
prof. de științe comerc.

== Nr. 5—8. ==

### Studii practice de bancă

de

Ioan I. Lăpădatu,  
secretarul institutului de credit și econ. „Ardeleana“.

Se pot procura dela domniilor autori în Sibiu și Orăștie cele două dintâiu à 50 fl., a treia cu K 1.— și a patra cu K 2.—.

*Ioan I. Lăpădatu*